

ในการศึกษาการสร้างกลไก มาตรการ และองค์ความรู้ของสังคมเพื่อสร้างการปรับตัวของประชาชนอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์บทบาทหน้าที่และภารกิจของกระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อกระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ต่อการเปิดประชาคมอาเซียน 2) เพื่อศึกษาและสร้างกลไก มาตรการในการเตรียมความพร้อมการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามบทบาทภารกิจหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ และ 3) เพื่อนำกลไก มาตรการที่ได้ศึกษานำไปสู่การปฏิบัติให้เห็นผลเป็นที่ประจักษ์ โดยการนำร่องในพื้นที่ที่มีความพร้อม และกลไกมาตรการสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทพื้นที่ จากผลการศึกษา ในสามส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งจากการวิเคราะห์บทบาท หน้าที่ และภารกิจของกระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ จากการวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่างในทุกภาค ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จำนวน 1,962 ตัวอย่าง และจากการประชุมสัมมนาระดมความคิดเห็นและจากเวทีวิพากษ์ เมื่อเปรียบเทียบกับแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ประกอบด้วยความร่วมมือ 6 ด้าน คือ 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม 3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม 4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม 5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน 6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา มีความสอดคล้องกับแผนงาน และยุทธศาสตร์ ของกระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ และจากมาตรการภายใต้แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนของหน่วยงานราชการที่ดูแลด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2553 และ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ บรรจุแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) กระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องคำนึงถึงแผนงาน นี้ประกอบด้วย

องค์ประกอบหลัก

หน่วยหลัก/หน่วยงานร่วมปฏิบัติ

1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเสริมสร้างทักษะในการประกอบการ สำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน
2. เครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมและ ความคุ้มครองจากผลกระทบด้านลบ จากการรวมตัวอาเซียนและโลกาภิวัตน์	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข และ กระทรวงการคลัง
3. การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและ สวัสดิการสำหรับสตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และ ผู้พิการ	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงยุติธรรม
4. การมีส่วนร่วมของชุมชน	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงด้านเศรษฐกิจ (กระทรวงการคลัง/ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานรัฐมนตรี ก.พ. ก.พ.ร. และ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

ดังนั้นในการวิเคราะห์ศึกษา บทบาท และภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อการเปิดประชาคมอาเซียน อาจสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ส่งผลต่อภารกิจที่มีความครอบคลุมประชากรกลุ่มเป้าหมายทั้งภายในประเทศและประชากรประเทศสมาชิกอาเซียน และการเสริมยุทธศาสตร์สู่ประชาคมอาเซียน
2. การเตรียมบุคลากร เพื่อการรองรับด้านการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน
3. การกำหนดมาตรการจัดสวัสดิการสังคม การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิทางกฎหมาย ครอบคลุมประชาชนอาเซียน
4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาสังคม การจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน
5. การจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาสังคม และสวัสดิการประชาชนอาเซียน ในสถานการณ์ปกติ สถานการณ์ฉุกเฉิน และ ภัยพิบัติ

6. ระบบการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การคัดกรองข่าว การนำเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์ และสร้างความเข้าใจ และความตระหนักในความเป็นพลเมืองอาเซียน
7. การสร้างองค์ความรู้ที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย คือ เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และคนพิการ

การศึกษาและสร้างกลไก มาตรการในการเตรียมความพร้อมการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามบทบาทภารกิจหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ และตามเป้าหมายของการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) คือ การทำให้เกิดประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การสร้างสังคมที่มีความเป็นเอกภาพในประชาชาติและประชาชนอาเซียน สังคมที่มีความเอื้ออาทรแบ่งปัน และประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่และสวัสดิการของประชาชนดีขึ้น ย่อมทำให้บทบาท ภารกิจของกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ครอบคลุมเชิงปริมาณและขอบเขตที่กว้างขึ้น แต่โดยพื้นฐานของมนุษย์ที่พึงตระหนัก การได้รับความปรารถนาดี และความรู้สึที่ดี การมีไมตรี ต่อกัน จะทำให้ การบริหารจัดการปัญหาที่ซับซ้อนยุ่งยากง่ายขึ้น ซึ่งจากการศึกษา สรุปได้ดังนี้

6.1 สรุป บทบาท หน้าที่ ภารกิจ ของกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ และผลกระทบในการเปิดประชาคมอาเซียน

จากแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ที่กระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ บทบาท หน้าที่ ภารกิจ ที่เป็นหน่วยงานหลักที่ต้องรับผิดชอบ ตามแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรม คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในการเสริมสร้างทักษะในการประกอบการ สำหรับสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ และ การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสำหรับสตรี เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการ โดยมี กระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงมนุษย์ และ กระทรวงยุติธรรม นอกจากนี้การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสำหรับสตรี เยาวชน และผู้พิการ เมื่อเปิดประชาคมอาเซียน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 6 มาตรา 82 คือ รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีและความร่วมมือกับนานาประเทศ และพึงถือหลักการในการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค ตลอดจนต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาด้านมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี รวมทั้งพันธกรณีที่ได้กระทำไว้กับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศ และรัฐต้องส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับนานาประเทศ ตลอดจน คุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของไทยในต่างประเทศ ดังนั้นเมื่อเปิดประชาคมอาเซียน การดูแลผลประโยชน์ของคนไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ คนในประเทศสมาชิกอาเซียน ที่มาทำงานในประเทศไทย จะต้องมีข้อตกลงและมีการปฏิบัติที่เหมาะสม

นอกจากนี้ยังมีนโยบายของรัฐ ในการเตรียมความพร้อม ของประเทศไทยเพื่อการเป็น
ประชาคมอาเซียน ใน 6 ประเด็นหลัก คือ 1) การวิเคราะห์ความพร้อมของประเทศไทยที่เชื่อมโยงกับ
สามเสาหลักของอาเซียน 2) เรื่องความเชื่อมโยงในภูมิภาคอาเซียน 3) การเตรียมความพร้อมด้านการ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และด้านกำลังคน 4) ความร่วมมือภาคเอกชน 5) การพัฒนาระดับจังหวัด 6) การ
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามยุทธศาสตร์ของรัฐเพื่อเตรียม
ความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 รัฐบาลไทย ได้กำหนด"ยุทธศาสตร์การเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน ปี 2558" 8 ประการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ การค้าและการ
ลงทุน ที่ครอบคลุมตั้งแต่การส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ การอำนวยความสะดวก การตลาด
การพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน การพัฒนา/ปรับปรุงมาตรฐาน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการคุ้มครองทางสังคม เพื่อให้ประชาชนได้รับการ
คุ้มครองทางสังคม มีสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่ดีมั่นคงปลอดภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ เพื่อให้โครงสร้างพื้นฐานมีความ
เชื่อมโยงและมีขีดความสามารถในการรองรับและมีกฎระเบียบที่อำนวยความสะดวกทั้งการค้าและการ
ลงทุน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้มีมาตรฐานการศึกษาอาเซียน รวมทั้งทักษะ
ฝีมือและภาษา โดยมุ่งเน้นใน 3 ด้าน คือ ภาคการศึกษา ภาคแรงงานและผู้ประกอบการ และภาครัฐ โดย
มี สำนักงาน กพ. เตรียมจัดทำแผนการพัฒนาดังกล่าว

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากฎหมายและกฎระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า การ
ลงทุน รวมทั้งสามารถปกป้องผลประโยชน์และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียน
เพื่อให้ประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าใจและตระหนักถึงการเป็นประชาคม
อาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การเสริมสร้างความมั่นคง เน้นสร้างความร่วมมือ สร้างพันธมิตร การบริหาร
จัดการพื้นที่ชายแดนทั้งทางบก ทางทะเล รวมถึงการสร้างปัจจัยสนับสนุนต่างๆ เช่น ฐานข้อมูล

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน เพื่อทำให้เมืองมี
ศักยภาพที่จะเชื่อมโยงกับสมาชิกอาเซียน ทั้งในด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การลงทุนและการค้า
ชายแดน โดยรัฐบาลได้เสนอให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ของเมืองสำคัญในด้านต่างๆ อาทิ เมืองหลวง

เมืองเกษตร เมืองอุตสาหกรรม เมืองท่องเที่ยว เมืองการค้าชายแดน ตลอดจน Green City เนื่องจากถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างจุดขาย (branding)

หากพิจารณาจากแผนยุทธศาสตร์ในระดับชาติเฉพาะด้านสวัสดิการสังคม ซึ่งมีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (กศช.) เป็นองค์กรในรูปคณะกรรมการร่วมระหว่างกระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์สวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสำหรับประชากรอาเซียนอยู่ด้วย คือ ยุทธศาสตร์ที่ 5 คือ การขับเคลื่อนสวัสดิการสังคมไทยสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

ในระดับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ ช่วง พ.ศ. 2555-2559 โดยมี 4 ยุทธศาสตร์ ที่สำคัญและมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ในระดับเหนือขึ้นไปเพื่อการดำเนินงาน คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การผลักดันให้เกิดสังคมสวัสดิการ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสังคมเข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมพลังทางสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การยกระดับขีดความสามารถการบริหารจัดการด้านการพัฒนาสังคม

จากการศึกษาระดมความเห็นจากเวทีสัมมนา ข้อเสนอแนะเพื่อให้การเตรียมความพร้อมของการบริหารจัดการเพื่อเปิดประชาคมอาเซียน คือ

1. การจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน ส่วนกลางเพื่อประสานงานทุกด้าน โดยเฉพาะความร่วมมือทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด้านสวัสดิการ ความจำเป็นพื้นฐาน ที่พักอาศัย การดูแลสุขภาพ การรักษา สวัสดิการแรงงานของไทยในประเทศที่ทำงานในบริษัทประเทศสมาชิกอาเซียน สวัสดิการแรงงานไทยที่ทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียน สวัสดิการแรงงานไทยประเทศสมาชิกอาเซียนในไทย ควรมีสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่เป็นความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ต้องทำการศึกษาต่อไป

2. การกำหนดบทบาท หน้าที่ และภารกิจของคณะทำงาน ที่เป็นภารกิจด้านการประสานงาน และการสร้างเครือข่าย ข้อตกลงระหว่างประเทศสมาชิก

3. การเป็นศูนย์กลางประสานงานด้านสวัสดิการสังคมประชาชนอาเซียน และศูนย์ประสานงานป้องกันการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และ ศูนย์ประสานงานและความร่วมมือป้องกัน และเตือนภัยสังคม และภัยพิบัติในประเทศและภูมิภาค

4. รูปแบบปัญหาสังคม ที่ตามมาจากการเปิดประชาคมอาเซียน ที่ควรคำนึงถึง คือ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime) ที่มีความซับซ้อน และเป็นการแก้ปัญหาที่ต้องใช้กฎหมายระหว่างประเทศ เป็นปัญหาที่มีผลกระทบกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การก่อการร้าย การลักลอบค้ามนุษย์ ค้าประเวณี การฟอกเงิน ยาเสพติด ภัยคุกคามต่อความมั่นคงร่วมกัน (Common Threat) โดยเฉพาะภัยด้านความมั่นคงนอกแบบ (Non-traditional Security) การแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานหลัก ดังนั้น ภารกิจ การแก้ปัญหาสังคมที่มีผลเกี่ยวเนื่องจากการเปิดประชาคมอาเซียน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องสร้างมาตรการทางกฎหมาย บทลงโทษ ปฏิญญาความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก และข้อตกลง ที่จะไม่สร้างความรุนแรง และ ความไม่ปลอดภัยหรือมีผลกระทบกับความมั่นคงปลอดภัยและคุณภาพชีวิตของประชาชนไทย อันเนื่องมาจาก การเปิดประชาคมอาเซียน มิฉะนั้นการเปิดประชาคมอาเซียนจะเป็นภาพลบที่อาจทำให้เกิดการต่อต้านจากผู้ได้รับผลกระทบทางลบนี้

6.2 สรุป กลไก มาตรการ และองค์ความรู้

บทบาทความรับผิดชอบที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหลักในการสร้างความคุ้มครองทางสังคมและสวัสดิการสังคม โดยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสำหรับ เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการ เพื่อความครอบคลุมประชาชนอาเซียน กลไก และ มาตรการ การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 9 กลไก มาตรการ องค์ความรู้ คือ

ตารางที่ 6-1 กลไก มาตรการ องค์ความรู้

กลไก	มาตรการ	องค์ความรู้
1. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้และเครือข่ายความร่วมมือด้านสวัสดิการสังคม	- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้แก่เจ้าหน้าที่ไทย - พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับสวัสดิการอาเซียนแก่ประชาชนไทย - พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับเมืองไทยแก่ประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียน - สร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับศูนย์การเรียนรู้ระหว่างประเทศอาเซียน - อื่นๆ	- ความรู้ด้านเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ - ความรู้สวัสดิการสังคมประชาคมอาเซียน - ความรู้ข้อตกลง อนุสัญญาที่มี - ความรู้พื้นฐาน ภาษาที่มีความเกี่ยวข้องกับสวัสดิการทางสังคมที่เป็นภาษาไทย-อังกฤษ
2. จัดทำระบบฐานข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมสำหรับประชากรในประชาคมอาเซียน	- ศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมของประเทศสมาชิกอาเซียน - สร้างระบบฐานข้อมูลกลางที่เกี่ยวกับสวัสดิการ - เชื่อมโยงระบบเครือข่ายฐานข้อมูลภายในประเทศ ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค - จัดตั้งศูนย์ข้อมูล สารสนเทศ ประชาคมอาเซียน	- ความรู้ ความคุ้มครองสวัสดิการประชาชนอาเซียน - ระบบสวัสดิการและความคุ้มครองที่פקอาศัย - ระบบข้อมูลความปลอดภัย ในชีวิตทรัพย์สินและความปลอดภัยในที่สาธารณะ

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

กลไก	มาตรการ	องค์ความรู้
		4.ข้อมูล หน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องประเทศสมาชิกอาเซียน
3. ปรับปรุงระบบและกระบวนการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์สำหรับอาเซียน	1. ปรับปรุงระบบและกระบวนการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์สำหรับอาเซียน 2. กำหนดแนวทางและพัฒนาการป้องกันการปราบปรามการค้ามนุษย์สำหรับอาเซียน 3. เพิ่มกิจกรรมด้านศูนย์พักพิงสำหรับผู้ประสบปัญหาด้านสวัสดิการ 4. จัดตั้งศูนย์ประสานงานเครือข่ายป้องกันภัยและจุดสกัดการค้ามนุษย์	1. กฎหมาย การค้ามนุษย์ 2. ข้อมูลหน่วยงาน ประสานงานระหว่างประเทศ ประเทศสมาชิกอาเซียน
4. ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติและข้อตกลงร่วมระหว่างประเทศ	1. ตรวจสอบทบทวนกฎหมาย ระเบียบและข้อตกลงที่มีอยู่เดิม 2. ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และข้อตกลงให้เหมาะสม 3. กำหนดและพัฒนากฎหมาย ระเบียบและข้อตกลงสำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความสอดคล้องกัน	
5. จัดทำคู่มือการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับประเทศอาเซียน	1. จัดทำคู่มือสำหรับคนไทย 2. จัดทำคู่มือสำหรับประชากรอาเซียน	

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

กลไก	มาตรการ	องค์ความรู้
6. การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสังคมอาเซียน	1. จัดตั้งกองทุนสวัสดิการสังคมสำหรับคนอาเซียนในไทย 2. มีคณะทำงานบริหารกองทุนสวัสดิการสังคมอาเซียน 3. ทำความตกลงร่วมมือเรื่องกองทุนสวัสดิการสังคมสำหรับคนอาเซียนในไทย 4. การจัดทำความร่วมมือสะสมและกำหนดแหล่งที่มากองทุนสวัสดิการสังคมสำหรับ	1. กองทุนสวัสดิการ 2. สวัสดิการทางสังคมประชาคมอาเซียน
7.การพัฒนาศูนย์เรียนรู้และประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับอาเซียน	1.จัดทำระบบฐานข้อมูลแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง 2.จัดทำคู่มือเผยแพร่แก่ประชาชนอาเซียน 3.ส่งเสริม การแลกเปลี่ยนแนวคิด แนวทางการดำเนินชีวิตที่ประสบความสำเร็จและมีความมั่นคง 4.สร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร สถาบันการศึกษา เพื่อสร้างแนวทางการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในภาษาต่างๆของประเทศสมาชิกอาเซียน	องค์ความรู้การประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต
8. การจัดทำคู่มือการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับประเทศอาเซียน	1.จัดทำคู่มือการจัดสวัสดิการสังคมอาเซียนสำหรับคนไทย 2.จัดทำคู่มือการจัดสวัสดิการสังคมอาเซียนสำหรับประชากรอาเซียน	1. ระบบการจัดสวัสดิการสังคมอาเซียนด้านความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตในประเทศอาเซียน 2.ระบบการบริการสังคม ที่อยู่อาศัยการทำงาน

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

กลไก	มาตรการ	องค์ความรู้
		การดูแลสุขภาพอนามัย 3. คู่มือสถานพยาบาล โรงพยาบาล
9. ปรับปรุงและนำระบบประกันสุขภาพมาเป็น สวัสดิการสังคมสำหรับประชาคมอาเซียน	1. จัดทำข้อตกลงร่วมกับประชาคมอาเซียน 2. จัดทำระบบประกันสุขภาพคนไทยที่มีความสอดคล้อง กับระบบสวัสดิการสังคมอาเซียน 3. จัดทำระบบประกันสุขภาพอาเซียนในไทย	1. การประกันสุขภาพประชาคมอาเซียน

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 ข้อเสนอแนะภาพรวมเพื่อเตรียมความพร้อมตามบทบาท หน้าที่ และภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1. จัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานศึกษาเชิงระบบด้านอาเซียน ประกอบด้วย ตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงการคลัง การพาณิชย์ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น และเพื่อให้การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรทุกระดับ เพื่อเตรียมบุคลากรของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในบทบาทที่เกี่ยวข้อง เช่น การดูแลสวัสดิการและการสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศสมาชิก เด็ก สตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะในพื้นที่รอยตะเข็บหรือพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศสมาชิก เพื่อให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ในทิศทางที่ชัดเจน

3. อบรมพนักงาน ข้าราชการ บุคลากรที่ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และ บุคลากรในส่วนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐาน และการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการสร้างเครือข่ายภายในประเทศและระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

4. จัดทำคู่มือประชาสัมพันธ์ เมื่อมีเหตุที่ต้องติดต่อประสานงานระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค กับศูนย์กลางประสานงานของหน่วยงานกลาง เพื่อสร้างการเตรียมความพร้อมภายในหน่วยงาน ร่วมกับภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และเครือข่ายในประเทศและประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อความรู้ และสร้างความเข้าใจ เป้าหมาย จุดประสงค์ของอาเซียน โดยคำนึงถึงวัฒนธรรมประเพณี ค่านิยม ศาสนาเป็นหลัก

6.3.2 กลไกในระดับประเทศสมาชิก

1. ศึกษาและเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคม และประชาชนในมิติที่สอดคล้องกับ บทบาท หน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สวัสดิการสังคม ในกลุ่มเป้าหมาย ของแต่ละประเทศ โดยพิจารณา ในบริบทที่มีความสอดคล้องกับสังคมไทย และประเทศสมาชิกอาเซียน

2. การสนับสนุนเงินทุนเพื่อเป็นกองทุนในการบริหาร จัดการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่เป็นจุดร่วมของ ประเทศสมาชิกอาเซียน ตามสัดส่วนที่เหมาะสม

3. การมีกลไก ประสานงาน เพื่อปฏิบัติตามโครงการในระดับประเทศ

4. การสร้างนโยบายเชิงบูรณาการ ควรศึกษานโยบายแต่ละประเทศอาเซียนที่มีการส่งเสริมสนับสนุน งานสวัสดิการด้านสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับ กลุ่มเป้าหมาย

5. การจัดตั้งศูนย์หรือองค์การประสานงานของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อการดูแลประชาชนอาเซียน ด้านสังคมและประชากรกลุ่มเป้าหมาย

6. การกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานและเป็นเครื่องมือเพื่อแสดงความเป็นมาตรฐานร่วมของประชาคมอาเซียน

6.3.3 กลไกในระดับประชาคมอาเซียน

1. การเป็นหน่วยงานประสานความร่วมมือหรือหน่วยงานอำนวยการในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ควรคำนึงถึงกฎหมายระหว่างประเทศ สมาชิกอาเซียน การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม การบริหารจัดการในระดับนานาชาติ การมีระบบความปลอดภัยที่เป็นมาตรฐาน และการบังคับใช้มาตรฐาน เช่น แพทย์ไร้พรมแดน สวัสดิการ ไร้พรมแดน ควรมีขอบเขตและมาตรฐานเหมาะสม

2. การยอมรับภาระผูกพันที่ต้องปฏิบัติตาม ตามสัญญาหรืออนุสัญญา

3. การบริหารจัดการระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ที่ควรคำนึงถึง คือ วัฒนธรรม (Culture) และ การสื่อสาร (Communication) ความรู้ ความเข้าใจ ความเหมือนและ ความแตกต่าง ทางวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการประสานและสร้างความร่วมมือความเป็นประชาคมอาเซียน

เพื่อให้ข้อเสนอแนะของโครงการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ซึ่งมีลักษณะกว้างขวาง ครอบคลุม ประเด็นที่หลากหลาย มีการคัดกรองและเป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายขึ้น ดังนั้น ในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะจึงเลือกเฉพาะประเด็นสำคัญที่เป็นความเห็นร่วมจากแหล่งข้อมูลทั้งเชิง เอกสาร การสำรวจและการจัดเวทีสัมมนาเป็นหลัก ส่วนข้อเสนอแนะที่ได้จากการสรุปวิเคราะห์ เฉพาะด้านเฉพาะเวที จะทำการคัดเลือกจากการจัดลำดับความสำคัญ ซึ่งแต่ละเวทีได้ช่วยกัน ประเมินไว้ ทั้งนี้โดยจัดแบ่งข้อเสนอเป็นสองส่วนใหญ่ คือ ส่วนแรกเป็นองค์ความรู้ที่ควรนำไปสู่ การเตรียมความพร้อมของประชาชนในการเตรียมตัวเข้าสู่อาเซียน และ ส่วนที่สอง เป็นเรื่องกลไก และมาตรการที่ควรดำเนินการทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ

ส่วนที่ 1 การเตรียมการด้านองค์ความรู้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ
1. ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 11 รัฐบาล ควรจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความเข้าใจถึงความจำเป็น ความสำคัญ บทบาทของภาครัฐ และการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาชนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ แผนประชาสัมพันธ์ช่วงแรกระหว่าง พ.ศ. 2555-2557 เน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อเตรียมความพร้อมและช่วงสองระหว่าง พ.ศ.2558-2559 เน้นประชาสัมพันธ์เพื่อปรับตัว	ปัจจุบันรัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ มี รมต.ว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน และมี คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ และสร้างการตระหนักรู้แก่ทุกภาคส่วนของสังคมไทย ดังนั้นทั้งคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติและอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ควรเร่งดำเนินการดังนี้ 1) จัดทำแผนประชาสัมพันธ์เพื่อบูรณาการงานเผยแพร่ความเข้าใจ มีการนำแผนไปปฏิบัติและติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผน เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์และการจัดการศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายต่างๆ อย่างทั่วถึง 2) ศูนย์ประชาสัมพันธ์กลางมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลข่าวสารจากทุกหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ไปดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง โดยผ่านช่องทางสื่อที่เหมาะสมของภาครัฐ และสื่อช่องทางอื่นๆ ที่มีการวางผังรายการไว้อย่างสอดคล้องสัมพันธ์กัน
2. จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในสาระสำคัญ บางประการ อันเนื่องจากเน้นเฉพาะด้านเศรษฐกิจของภาครัฐ และการเสนอ	คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์กลาง ควรเน้นความสำคัญประเด็นต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ
ของสื่อมวลชน ดังนั้นการวางแผนและดำเนินการประชาสัมพันธ์ในภาพรวมเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน จึงควรแก้ความคลาดเคลื่อนและเน้นสาระสำคัญที่ถูกต้องเพื่อมิให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญ นอกจากนี้ควรเน้นการนำทุนทางสังคมของประเทศสมาชิกอาเซียนโดยรวมมาใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนา และการสร้างความร่วมมือให้มากที่สุด โดยหลีกเลี่ยงหรือก้าวข้ามความขัดแย้งในเชิงประวัติศาสตร์ที่มีมาอย่างยาวนานระหว่างประเทศต่างๆ และระหว่างชนกลุ่มน้อยในแต่ละประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องปกติของการปกครองในยุคก่อนเช่นเดียวกับประเทศในยุโรป	1) เน้นให้เห็นว่าความจำเป็นของการก่อตั้งประชาคมอาเซียนมิใช่มุ่งเฉพาะด้านเศรษฐกิจ (AEC) แต่แท้จริงแล้วเป็นผลจากต้องการรวมตัวเพื่อความเข้มแข็งทางการเมือง และความมั่นคง (APSC) ในโลกยุคปัจจุบันที่ประเทศเล็กๆ ในอาเซียนต้องเผชิญกับขวักอำนาจของสหรัฐอเมริกา ยุโรป และ จีนเป็นสำคัญ 2) ในการเน้นเรื่องเศรษฐกิจเป็นกิจกรรมนำ จะนำมาซึ่งการชิงความได้เปรียบ ความไม่ไว้วางใจ ไม่เชื่อใจกัน และมุ่งแข่งขันมากกว่าความร่วมมืออย่างจริงจัง จึงควรเริ่มต้นและเน้นด้านสังคม วัฒนธรรม (ASCC) ซึ่งเป็นด้านที่ทุกประเทศสามารถนำมาใช้ร่วมกันมาในอดีตเป็นพื้นฐาน และสามารถนำมาใช้เป็นเอกลักษณ์ตามวิสัยทัศน์ร่วมได้อย่างกลมกลืน 3) การใช้กรอบความร่วมมือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมยังส่งเสริมการฟื้นฟูด้านภูมิปัญญาอาเซียนที่ถูกร่วมกันได้อีก เช่น วัฒนธรรมจิตอาสา และ การดูแลสุขภาพ ฯลฯ เมื่อเกิดความร่วมมือทางด้านพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมแล้ว ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจก็จะเป็นเรื่องง่ายขึ้น 4) การประชาสัมพันธ์ในภาพรวมควรชี้ให้เห็นว่าแม้มีการรวมตัวของประเทศอาเซียนแล้วก็ตาม แต่ความสัมพันธ์กับกลุ่มอื่นก็ยังจำเป็น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ
	ต้องดำเนินการคู่ขนานกันไปด้วย เช่น มี ASEAN+1 ASIAN + 3 ฯลฯ ที่เรียกว่า ASEAN Strategy คือแบ่งเป็น 3 clusters ได้แก่ (1) กลุ่มประเทศภายในอาเซียน (2) กลุ่มอาเซียนและภูมิภาค และ (3) กลุ่มอาเซียนและเวทีโลก นั่นเอง
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรมีแผนงาน/โครงการสร้างความตระหนักรู้และเตรียมความพร้อมด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของอาเซียน ซึ่งเป็นต้นทุนทางสังคม เช่น ปรัชญาศาสนา ปรัชญาตะวันออก และ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น แก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ 1) กลุ่มข้าราชการของกระทรวงฯ และข้าราชการกระทรวงอื่นๆ 2) กลุ่มนักเรียน นักศึกษาหรือการศึกษาในระบบ 3) กลุ่มประชาชนทั่วไปหรือการศึกษานอกระบบ แต่ละกลุ่มควรจำแนกเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับความจำเป็นและความสนใจ ที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังควรใช้วิธีการ เทคนิค และเครื่องมือที่ใช้สื่อสารให้ความรู้ ความเข้าใจ และการประเมินผลที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม	1) ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบประสานงานในการศึกษาวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับประชาชนอาเซียนในภาพรวมเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคม 2) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะเลขานุการของ (กสค.) ควรใช้ประโยชน์จากแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. 2555-2559) เพื่อขับเคลื่อนผลักดันให้มีการนำแผนงานโครงการต่างๆ ในแผนดังกล่าวเกี่ยวกับการเสริมสร้างองค์ความรู้และการจัดสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 2 การสร้างกลไกและมาตรการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ
1. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะหน่วยงานระดับกระทรวงที่ดูแลรับผิดชอบงานต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ ซึ่งปรากฏตามกฎหมาย ประกาศของทางราชการและข้อตกลงร่วมกับหน่วยงานภายนอกประเทศทั้งที่เป็นประเทศในประชาคมอาเซียนและนอกประชาคมอาเซียน เช่น ปฏิญญาต่างๆ ควรจัดทำทะเบียน รวบรวมและทบทวนสถานภาพของข้อตกลงร่วมมือต่างๆ ทั้งหมด โดยจำแนกเป็น 1) ข้อตกลงสากลทั่วไป 2) ข้อตกลงกับประเทศสมาชิกอาเซียน 3) ข้อตกลงประเภทอื่นนอกจาก 1 และ 2	1) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ร่วมกับหน่วยงานวางแผนระดับกรมและสำนักงานในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำ การสำรวจวิจัย รวบรวมจัดทำทะเบียน ทบทวนสถานภาพของข้อตกลงความร่วมมือที่กระทรวงฯ และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงดำเนินการไว้ เช่น เรื่องเกี่ยวกับคนพิการ การค้ามนุษย์ ฯลฯ ซึ่งจะใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดการบริหารและวางแผนยุทธศาสตร์ต่อไป 2) จัดตั้งศูนย์กลางการประสานงานและปฏิบัติการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุดกลาง ระบบฐานข้อมูลข่าวสารที่มีความเป็นปัจจุบันและเป็นพลวัตร สามารถพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารได้ตลอดเวลา 3) ใช้ศูนย์กลางการประสานงานและปฏิบัติการนี้เป็นแหล่งประชาสัมพันธ์ เผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับประเทศสมาชิกอาเซียน หน่วยงานอื่นภายในประเทศและหน่วยงานอื่นภายในกระทรวงทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการระดับชาติชุดต่างๆ เช่น คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ คณะกรรมการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และที่สำคัญคือ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งมีหน่วยงานระดับกระทรวงอื่นๆ เป็นคณะกรรมการร่วม ควรทำหน้าที่เป็นผู้นำในเชิงการศึกษาวิจัย เสนอแนะนโยบายและประสานงานการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นผล โดยแยกงานแต่ละด้านให้มีผู้ปฏิบัติชัดเจน และเชื่อมโยงงานด้านต่างๆ ให้ประสานเชื่อมโยงเกื้อหนุนกัน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่ และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2555-2559) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุทธศาสตร์ที่ 5: การขับเคลื่อนระบบสวัสดิการสังคมไทยสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก” ที่กล่าวถึงการพัฒนากลไกและโครงการความร่วมมือด้านการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคม การคุ้มครองทางสังคม การศึกษาด้านสังคมสงเคราะห์ การร่วมมือพัฒนาระบบอาสาสมัครต่อกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ของสังคม	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ และสำนักงานกลางอื่นๆ ที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานกลางของกระทรวงต่างๆ ระดับชาติ ควรทบทวนและตรวจสอบแผนยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการระดับชาติชุดต่างๆ ว่ายุทธศาสตร์ใดที่สอดคล้องกับบทบาทเกี่ยวกับอาเซียนบ้างเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนงาน/โครงการกิจกรรมสามารถสนับสนุนงานอาเซียนต่อไป หากมีความจำเป็นควรปรับปรุงเพิ่มเติมให้สอดคล้องหรือให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านสวัสดิการสังคมและเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป เช่น การกำหนดขอบข่ายความหมายของสวัสดิการถ้วนหน้า (Welfare for all) สังคมสวัสดิการ (Welfare Society) และหุ้นส่วนทางสังคม (Social partnership) ฯลฯ เป็นต้น เมื่อเปิดประชาคมอาเซียนแล้ว จะมีขอบข่ายความหมายอย่างไร จะนำไปสู่การปฏิบัติสำหรับคนไทยและประชาคมอาเซียนอย่างไร เหมือนหรือต่างกันเพียงใด ทั้งนี้เพื่อสามารถจัดทำเป็นแผนงาน/โครงการ กิจกรรม และตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจนต่อไปนั่นเอง ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ควรนำเสนอนายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการฯ ดังกล่าว เพื่อเร่งรัดและดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ
การดำเนินการขับเคลื่อนข้างต้นจำเป็นต้องสร้างและพัฒนาเครือข่าย ความร่วมมือกันทั้งหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ในสังคมไทย และในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน	1) เร่งดำเนินการเรื่องที่เป็นปัญหาในงานสวัสดิการสังคมกับประเทศในระดับสากล เช่น การค้ามนุษย์ การใช้แรงงานหญิงและเด็ก สิทธิมนุษยชน ฯลฯ เพื่อเป็นภาพลักษณ์ของประเทศไทยในการนำและเป็นตัวอย่างแก่สมาชิกประชาคมอาเซียนตามปฏิญญา อนุสัญญาและข้อตกลงต่างๆ 2) ดำรง ศึกษา และพัฒนากรอบความร่วมมือกับประเทศประชาคมอาเซียนในการใช้ประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการนำองค์ความรู้และภูมิปัญญาอาเซียนที่เคยมีเคยพัฒนาและเคยใช้ร่วมกันในประวัติศาสตร์ เช่น ภูมิปัญญาด้านการแพทย์สมุนไพรอาเซียน การมีวิถีการกินอยู่ การดูแลสุขภาพการชุมชน วัฒนธรรมการใช้จิตอาสา ดูแลสวัสดิการชุมชน ฯลฯ เป็นต้น เพื่อฟื้นฟู อนุรักษ์ และปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภูมิปัญญาดังกล่าวให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบพอเพียงของชาวเอเชียในยุคปัจจุบันและอนาคต 3) จัดทำกรอบความร่วมมือและแผนงาน/โครงการทั้งในระดับกระทรวง ภายในประเทศไทยและกับประเทศสมาชิกอาเซียนเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาอาสาสมัครทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ระดับองค์กรเอกชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสวัสดิการด้านต่างๆ ที่มักเป็นปัญหาร่วมกันของประเทศสมาชิก เช่น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ
	ภัยพิบัติจากธรรมชาติ เพื่อช่วยเหลือแก่กลุ่มเป้าหมายต่างๆ เช่น เด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พื้นโทษ ครอบครัว ชุมชน เป็นต้น 4) จัดทำกรอบความร่วมมือและแผนงาน/โครงการในการศึกษาวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนางานสวัสดิการสังคมที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลร่วมกัน ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อวางแผนและดำเนินโครงการความร่วมมือกันต่อไป 5) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายระเบียบปฏิบัติ และวิธีดำเนินงานที่เกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคมให้มีความสอดคล้องประสาน ทันสมัย และ เกิดประโยชน์ ในการดำเนินโครงการสวัสดิการสังคมทั้งที่เป็นปัญหาอยู่เดิมและส่วนที่จะร่วมมือกันต่อไปในอนาคต